

In Memoriam Mr GUILLAUME SENGERS

EEREHOOFDSCHOOLOPZICER, HOOFD-OPSTELLER VAN « DE POSTRIJDER ».

Op aanvraag van talrijke leden van het onderwijzend personeel onzer provincie, deden wij hieronder de lijkredenen mede, uitgesproken op de lijkplechtigheden van den Heer Sengers, Hoofd-opsteller van ons blad.

Lijkrede uitgesproken door M. J. Hamerlinck, kantonnaal inspecteur L. O. Kerklo, voorzitter van den Bond der Christen Staatsinspecteurs van België.

Zeer Geachte Familieleiden,
Damen en Heeren,

De Bond der Christen Staatsinspecteurs van België geeft aan haar voorzitter opdracht, hier bij de laatste rustplaats van den hooggeachten, diepbetreunden Heer Sengers, te komen getuigen van de gevoelens welke z'n leden bezien jegens hun oud-voorzitter: hooge waardeering en diepe dankbaarheid.

Het is dat in den naam dier leden hem iemand spreken mag, die den Heer Sengers niet alleen op zekeren afstand als voorzitter eener vereeniging heeft gewend, maar tevens het voordeel had vijf jaren in hoedanigheid van kantonnaal inspecteur onder zijn waardevolle en gewaardeerde leiding te hebben mogen werken, stiet me in de mogelijkheid, op grond van feiten, hulde te brengen aan de hoedanigheden van den dierbaren oud-chef en oud-voorzitter.

Vele kantonnale inspecteurs hebben, gedurende de lange jaren dat het hoofdgebied Hasselt onder z'n leiding stond, met hem samengewerkt. Ten gevolge van onvermijdelijke mutaties en opvolgingen, zooals die in het leven van staatsambtenaren meer voorkomen, werden deze inspecteurs over het heele Vlaamsche land verspreid: van de zee tot aan de Maas.

Wanneer negen jaren geleden, dat luisterrijke huldebetoon Sengers werd ingericht, ter gelegenheid van zijn pensioenstelling, waren alle oud-medewerkers op post, gedeven als ze waren door hun oprechte genegenheid, door den plicht van dankbaarheid voor den « Wijzen Vriend », zooals hem toen, in ons aler naam, een ouzer collega's noemde.

Wijze vriend.
Wie met den Heer hoofdinspecteur Sengers heeft mogen meewerken in den drukdienst van de inspectie over het L.O., waar naast een leidinggevende pedagogische rol een even drukke bestuurlijke taak is waar te nemen, heeft dag aan dag mogen ervaren, hoe M. Sengers op beide gebieden inderdaad wijze leiding geven kon en gaf.

Van de opvoedkundige en bestuurlijke vergaderingen voor de leden der inspectie, gehouden onder zijn voorzitterschap, dreegen we allen teikens een gevoel mede van eerbiedige bewondering voor de nimmer aanzakende kalme zekerheid waarmee hij debatten leidde; voor de buitengewone belezenheid van den chef, die langzaam maar zeker, zonder een spoor van opdringerigheid, maar vriendschappelijk, doch met een treffende overredingskracht, een discussie besloot met zijn zienswijze, met zijn opvatting. Deze laatste werd desnoods gestaafd met overtuigingsmaterieel uit wetenschappelijke bronnen uit zijn rijke bibliotheek, met duizenden werken, zijn schatten, waaruit hij, met het hem eigen kalm gebaar, op het gepaste oogenblik het gewenschte werk wist te lichten, aan de bladzijde met den verlangden tekst.

Geen moeite, vooral geen studie was hem te zwaar! Met het geduld van den waren geleerde wist hij men, dagen en hoevele halve nachten, opzoekingen te verrichten. Wanneer dan de vrucht van dien wetenschappelijken arbeid gepubliceerd mocht worden, was er geen twijfel meer dat ze rotsvast gestaafd kon worden en onaanvechtbaar was.

Voor wetsets van studie a weet en bronnenkennis, zal een werk als de Agemeene Catalogus van de kantonnale onderwijzersbibliotheken van Limbourg volstaan, als bewijs voor het wetenschappelijk gehalte van den schrijver, Guillaume Sengers, en van z'n onvermoeibaren werklust.

Wijze vriend.
Onze vriend hebben wij, inspecteurs, hem steeds genceind.

Voor z'n medewerkers-inspecteurs nooit een dictoriaal bevel, nooit kwetsende afkeuringen, alleen vriendschappelijke spijdsamenwerking van hoed en kantonnale

opzieners. Voor ons gold z'n verzoek als wet.

Dit was ten andere zijn houding met alle leden van het onderwijzend personeel van zijn uitgestrekt werkggebied.

Het huldebetoon in 1930, waarop het heele onderwijzerskorps van Limburg samenstroomde, was het doorslaande bewijs van de wederkerige gevoelens van sympathie, van vriendschap, tuschen den democratischen hoofdinspecteur en z'n onderhoorigen tot de nederigste toe.

Hij zelf drukte zich toen nopens die door hem zoo vurig betrachtte samenloopigheid, als volgt uit:

« De genegenheid moet wederzijdsch zijn. Dat kan niet anders. Gij zijt onderwijzers-opvoeders. Gij weet dus dat gij necht aan uw leerlingen, dat de ouders zich hechten aan hun kinderen, en het is dus natuurlijk dat wij opzieners ons hechten aan de onderwijzers van ons gebied. Ik zegde reeds dat dit geakkorde traditie is geworden in onze eeuw. Ik ontving ze van mijn voorganger en hoop ze ongebroken aan mijn rechtbaren opvolger over te laten.

» Het belang van onderwijzers en opvoeders eischt dat die band van wederzijdsch vertrouwen tuschen onderwijzer en schoolopzicer nauwer worde toegehaald ».

De grondige wetenschappelijke kennis, de wijsheid en de goedheid die ik als noodtrekken van de persoonlijkheid van den Heer Sengers kom te ondervinden, werden, zoowel als voor zijn onafhankelijke medewerkers in zijn hoofdgebied, ook ten dienste gesteld van den Bond der Christen Staatsinspecteurs den ik hier vertegenwoordig, en waarvan hij een lange reeks van jaren den onvermoeibaren en hooggeprezen voorzitter bleef.

Tot 1935-1936 stond hij op dien post. Enkel het afnemen van zijn krachten verplichtte hem zijn ontslag aan te bieden. Na herhaald aandringen van zijne collega's aanvaardde het bestuur met spijt het heengaan van den noesten werker.

Als z'n opvolger, 10 jaar nadat ik z'n noodwoord had verlaten, heb ik, meer dan veel collega's die slechts op afstand de actie van hun vereeniging konden volgen, de gelegenheid gehad, bij t instudeeren van verscheiden documenten uit ons archief, op nieuw in bewondering te komen staan voor de zeldzame hoedanigheden die ik vijf jaren lang in hem had gewaardeerd en om dewelke ik hem zoo hoog had leren schatten.

Wetrom vond ik de talrijke bewijzen van dien onverdroten, nederigen en verdoken taalen arbeid ter verdediging van stemmen die hij eenmaal als de juiste raad bevonden.

Hij zal de hoorden uren van zijn kostbaren tijd niet hebben geteld, welke hij ten pando heeft gesteld ter verdediging van de morcele en materiele bezwaren van het koops tot hetwelk hij behoorde.

In de annalen van onzen bond zullen documenten en argumentatie Sengers steeds levend blijven als geschiedkundig onweerlegbaar, van sociaal standpunt uit onaantastbaar, daar waar het hem ging over de pedagogische en sociale betekenis van den inspecteurdienst L.O. in het Belgische Rijk.

Kon het testuur, geholpen door de overtroffen bewijsvoering en de hardnekkige volharding van zijn oud-voorzitter, de bevoegde milieu's niet steeds tot de hervormingsprojecten overhaalen, toch werd zijn stevig betoog nooit degelijk weerleid of ontkracht.

In wat Oud-Voorzitter Sengers p e beelde vindt onze vereeniging nog de bars harer activiteit.

Met reden dus zal den naam van onzen betreunden Heer Sengers in de annalen onze vereeniging, doch zekerder nog in de barten onze leden, bewaard en geëerd blijven.

Onze Oud-Voorzitter is heengegaan. Ook dergelijke, schoone menschen spaart de dood niet. Zijn heere geest die nooit rust heeft gekend of gewild, gepaard met zijn staen wilde men op de hoogste post in de hierarchie bij het L.O. tude, dat al esagt tuans, menscheijk geproken, vera et gd.

Maar de vruchten, de onzichtbare en onberekenbare vruchten van zijn arbeid, gevolg van o. de wijs en opvoeding door hem gegeven of geleid, rijpen sinds lange jaren, en zullen het lang na hem nog doen.

Genen met het oog van zijn levenswijze

schouwing, krijgt een leven als het zijn: een hogere betekenis; gesterd in het licht van zijn christen geloof, dat voor dit vruchtbaar leven een steun is geweest, en er tevens een deel aan ste de, wo dit het een bron van verdiensten die rijkelijk vergolden zullen worden door God den hij z'n leven lang beled en eende.

De geboden de z'n ensten collega's hem schuldig zijn, wezen hem, hierbij verzekerd, opdat hij na zijn dukke aards he bestaan in vrede ruste en het eeuw glicht aansenouwe!

•••

Lijkrede uitgesproken door M. Strauven, hoedschoolopzicer, Maestryck.

Drie woorden kunnen, dunst me, het leven samenvatten van den verdienstelijken man, den we heden naar zijn laatste rustplaats begeleiden, nadat voor hem reeds de kaart van het eeuwige leven is opgegaan.

Hij was een tooneel van werk van plichtvervulling en deugd.

De schutte ende gaven, die de Heer hem had ges honken heeft hij van zijn jeugd af tot het oogenblik dat de ziekte hem op z'n lijdensbed uitstreekte ten dienste gesteld van z'n volk.

Z'n heere verband, zijn wonderbaar gevegen, zijn gewede d' assimilatie vermoegen hadden reeds vroetijdig de zandacht gevestigd op de n eenvoudigen en bescheiden dorpsjongen, wa z'n eerste leeraars reeds een schitterende loopbaan voorspelden. De beloften van zijn jeugd heeft hij dan ook op z'eren leeftijd op schitterende wijze vervuld.

Hij heeft geurbeid zooas weinigen, niet uit tijdlen drang naar jeerdheid, maar om ds te beter zijn taak als voorlichter en gader van de volksovoeders te kunnen volbrengen. Klassieke talen, geschiedenis, oudheidkunde, aardrijkskunde, land- en volkskunde, natuurwetenschap beoefende hij met onverdroten ijver. Op veler gelegenheid van het menscheijk weten voelde hij z'n thuis en menig vakkele de stond versted over de verbazende beizezenheid en de rijke cruditie van dezen vernuftigen auto-dact.

Wie onder z'n leiding zich mocht toeleggen op de studie van de opvoedkunde en aanverwante wetenschappen, voede zich op volige wegen. Het zij mij geoorloofd hem thans mijn innigen dank uit te spreken voor den wijzen raad en de hulp, die hij mij, jong en onervaren onderwijzer, de tijds verende en vooral voor de teeling, de hij mij schonk. Zijn voortleed heeft mij en ve e anderen lichtend den weg opgeklaard en daarom ook buigen wij dankend neer voor hem wiens uijvaart we thans verzeelen.

Hij was niet enkel de geleerde, naar wien we met vereering opzagen; hij was vooral en in ce ke omstandigheid de man van de volkomene en onwrikbare plichtvervulling. Voor allen was hij een tooneel van ijver en toewijding: een moei te was hem te zwaar, geen inspanning te lastig. Zijn drukke opvoedkundige en administratieve taak vervulde hij met voor-

beeldige stiptheid en toewijding. Vele jaren stond hij aan het hoofd van het volksonderwijs van gansch z'n geleefde provincie. Gemeentebesturen, schoe comités en honde den onderwijzers wendden zich tot hem om voorlichting, raad en steun. Immer vond men hem bereid om z'n kennis, z'n ervaring en z'n haps ten dienste te stellen van allen.

Noot deed iemand te vergees een beroep op z'n den tvaardghed. En onder den last van zijn zwa e taak leef hij steeds opgeruimd, optimist, levenslij.

Niets wat het verstandelijk, zedelijk of tijdelijk welzijn van z'n geleeds Limburgers betraf liet hem onverschillig; zijn ijverer voor de stofrijke vertering en ontwikkeling der scholen, voor de verneeling van het verstandeljk pel en het aanzien der onderwijzers, voor matghed en volksopleving, voor kinderre aerning, voor het landbouwkundig en te nni chouderswijs, voor de he maatsch die en deo van de Limburgsche geschiedenis en kunst, het lag al e le in de z'n van hetzelfde streven: z'n led en z'n volk deoac tig te maken in de kultuur goederen waa van hij zich een bemiddelbaar voelde.

Mocht z'n taans onderbroken arbeid door vee jongeren worden voortezet, want Limburg heeft meer dan ooit behoefte aan kultureelbeider, die onaatzahtig in den dienst wien staan van de hoedsdealen.

Deze idealen waren het immers, die hem voorlichtten en hem de kracht en den moed schonken om hard te werken en v eugde te vinden in het vee werk. Daar lag het geheim van z'n opgeruimdheid, van zijn nooit versagede optimisme.

Hij was een vrome deo gevoelige kristen, die dage jks kracht putte in het gebed en de genadmide en den kerk en die z'n arbeid ste de onder het gesent van Gods moedere gloie. Daar lag de bron van zijn wilkracht, van z'n pachtgees, van z'n goedheid en dienstvaardigheid, van z'n e en vrede, de hij was een hoogstaand en edel mensche, een voo beedig aristocrate, een wijze vader, een opvoeder, die velen den weg ter gerechtigheid heeft gewezen. Z'n aandenken zal in eere blijven en z'n naam zal uitbinken ooven het gesternte. Hij was geen overste, die eerbied en betoe o e acht, maar een overste die liefde en eerbied won.

Thans zeggen wij U, dierbare vollega en voo ganger, tot wederzies in het rijk van der vrede, in het rijk van het leeten van de waarmede waarnaar uw geest immer heeft gestreed.

Uw voo beed en uw lessen blijven ons bij, Uw aandenken zij g zegend, en onze geede, verzegen U in het eeuwige leven!

•••

Bij gebrek aan plaats zijn wij verplicht de lijkredenen van den Heer Carist. Vanvincenroye, namens de inwoners van Gerst-Hubert, en die van den Heer P. Van Balleer, namens de Limburgsche Federati der Staatspensionneeren, tot z'n volgend nummer te verschuiven.

Leest en verspreidt « DE POSTRIJDER »

VOOR AL UWE DRUKWERKEN

goed verzorgd en aan matige prijzen

wendt U tot de van ouds gekende

DRUKKERIJ COLLÉE D.M.

gepicht in 1850

waaron DE PUBLIEKEN & WERKRUZEN GEVESTIGD ZIJN

Koning Albertlaan (Hoek der Steenderpoort)

in TONGEREN.

Daar wij noch Bijkuis noch Bureaual hebben, moeten de bestellingen rechtstreeks ten onzen Bureau gedaan worden.